

ZÁŘÍ - LISTOPAD 2009 ZPRAVODAJ ZŠW A MŠ ČESKÉ BUDĚJOVICE o.p.s. A WALDORFSKÝCH TŘÍD PŘI MŠ NERUDOVA

"Mějme v každém člověku rádi toho, kým se chce stát, nikoliv toho, kým je."

Daniel Wirz

Úvodní slovo

Milí přátelé a příznivci waldorfské pedagogiky,

po pracovních prázdninách začal další školní rok. Naše waldorfská škola se rozrostla o další 1. a 6. třídu, do nově otevřené zrekonstruované WMS v Rudolfově nastoupilo 30 dětí, Skřítky v MŠ Nerudova převzala do péče nová teta, i ve škole došlo k „výměně“ učitelů ve 3. a 7. třídě.

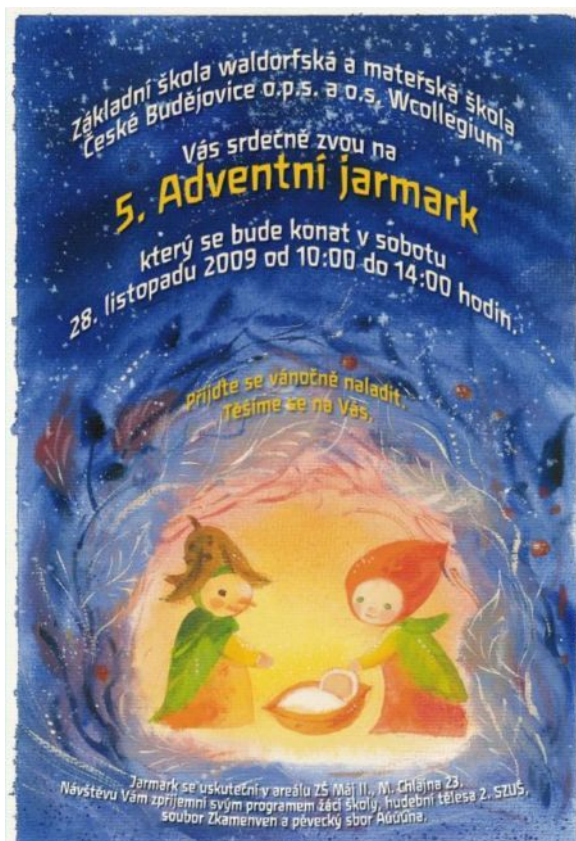
Novinek je mnoho a od toho je tu Váš Zvonek, aby Vás seznámil, poradil a i třeba pobavil.

Třídní učitelé ve škole i školkách Vás jako vždy seznámí s děním ve svých třídách, školní družina se pochlubí projektem RECYKLART, kterého se zúčastnila. Rubrika Proč? pokračuje v tématu o vlivu médií na nás a naše děti; vzdělávací sloupek se tentokrát věnuje temperamentům.

Z velkých akcí nás čeká v nejbližší době jarmark v partnerské škole Prien am Chiemsee a náš 5. Adventní jarmark waldorfských tříd.

Za celou redakci přeji všem příjemné počeníčko.

Eva Jírovcová

Jako v předchozích letech Vás opět čekají ručně vyráběné (šité panenky, skřítky, míčky, zvířátka z přírodních materiálů, filcované výrobky, batikované ubrusy, pletené oblečení, aj.), ozdoby, oblečení z ovčí vlny, knihy, přírodní kosmetiku a jiné drobnůstky, které s láskou a obrovskou pilí tvoří rodiče a děti ve svých školkových a školních třídách či v družině.

Ke slovu přijdou i tvořivé dílničky pro děti, které opět povedou rodiče společně s dětmi – např. zdobení perníčků, výroba svíček z včelího vosku, výroba sypaných přání, práce s ovčí vlnou a jiné. Chybět nebude samozřejmě ani občerstvení a hudba, kterou nás letos obdaří kromě jiných i žáci školy.

Výtěžek celé akce bude věnován na nákup potřebných věcí do školy či školky, na zajištění přednášek pro rodiče, na výlety dětí a jiné.

Čas však neúprosně ukrájuje den za dnem, proto vás všechny, kdo chcete čímkoli přispět, prosím – vymýšlejte, tvořte – z papíru, látek, vlny, dřeva, ... Pokud máte nějaký nápad, jak zpestřit nabídku, ozvěte se co nejdříve, prosím, na jirovcova@centrum.cz nebo na 606 286 687.

Letos již na organizaci nejsem sama, mám tři zdatné pomocnice, které se na Vás budou v rámci své „oblasti“ obracet.

Představuji Vám tedy **Janu Gažiovou a Radku Kalčíkovou**, které budou koordinovat občerstvení a úklid, a **Magdalenu Kubínovou-Šebelkovou**, která si vzala na starost tvořivé dílničky. Má maličkost má na starosti rozdělení stánků, prodej, soukromníky, aj. a bude se snažit „slepit skládačku“ tak, aby vše fungovalo ke spokojenosti všech. Přeji mnoho radosti z tvoření a těším se na Vaši spolupráci.

Eva Jírovcová

Slovo paní ředitelky ZŠW a MŠ České Budějovice o.p.s

Naše škola má za sebou (ale i před sebou) velmi náročné období, které je korunováno úspěchy. V červnu u nás byla Česká školní inspekce, zkontrolovala vše od A do Z – školní vzdělávací program, výuku, hodnocení, atmosféru školy, vybavení, dokumentaci, finance, ... A výsledek? Vše bylo v pořádku, dostali jsme velmi pozitivní inspekční zprávu, která bude zveřejněna na našich webových stránkách. Myslím, že si děláme dobré jméno a za to patří velké díky všem kolegům.

Závěr školního roku jsme si zpříjemnili společným týdenním pobytem na Šumavě – projekt environmentální výchovy. Na Chatě Škola bydlela celá naše škola, chodili jsme na výlety, učili se o přírodě, hráli hry a dělali jsme spoustu dalších aktivit. Hodně jsme se navzájem poznali a bylo to moc fajn. Velmi děkujeme všem rodičům, kteří obětovali svůj čas a byli tam s námi, byla to velká pomoc.

V pátek 26. června jsme slavnostně vydali vysvědčení, dětem začaly vytoužené prázdniny a my už jsme věděli, že se od září rozrosteme o vlastní mateřskou školu, jejíž existence je potřebná a pro školu nezbytná. Začal dvouměsíční maratón. Maratón se většinou neběhá sprintem, ale nám nic jiného nezbývalo. Pro školku jsme získali do pronájmu budovu bývalé školky na Rudolfově, která potřebovala kompletní rekonstrukci. Co se tam všechno o prázdninách dělo můžete shlédnout na stránkách waldorfb.rajce.idnes.cz – projekt WMŠ Rudolfov (uživatelské jméno: waldorfb, heslo: fotaskoly), kde je úžasná fotoprezentace, za kterou vdčíme panu N. Havránkovi. Rekonstrukci měla na starosti paní Eva Jírovcová, která kvůli tomu neměla v létě ani chvíli volna a troufám si říci, že bez ní by školka nebyla. Nebyla by také bez veliké pomoci rodičů a budoucích „školkových tet“. Všechny jmenovat nemohu, ale zmínit musím alespoň pana Strnada, všechny od Kalčíků a od Krajánků. Obrovské díky patří všem, protože zvládnout takový rozsah práce během dvou měsíců, bylo téměř nad lidské síly. S oblibou jsem říkala, že ze všech řemeslníků bychom nejvíce potřebovali kouzelníka, aby se to všechno stihlo. Podařilo se. Prvního září mohlo do nového a krásného prostředí nastoupit 30 dětiček. Začali jsme se jmenovat „Základní škola waldorfská a mateřská škola České Budějovice o.p.s.“. Třetího září bylo slavnostní zahájení, rodiče připravili plno dobrot a o veselý program se postarali manželé Lukasovi a divadlo Kvelb. Přeji naší školce, aby jí i v ní dobře bylo.

Věřím, že se škola z tohoto náročného projektu brzy vzpamatuje a pustí se do dalšího. Což takhle střední škola?:-)

Základní škola ale také nelení, přibyla nám nová 1. a 6. třída, noví žáci – už je jich 106, a noví kolegové. Získali jsme další prostory ve 2. patře, i školní družina má konečně svoje království.

Jsem sice po pracovních prázdninách hodně unavená, ale mám příjemný pocit, že vše, co děláme, má smysl. Často totiž vidím veselé děti, spokojené rodiče a vím, že mám výborné kolegy. Tak ať se nám tento školní rok opět povede, držte nám palce a buďte s námi.

Milena Vičková

Zprávičky ze školky – Rudolfov a waldorfské třídy MŠ Nerudova

1. zprávičky ze školky – Rudolfov Slovo vedoucí učitelky

Mnohaměsíční úsilí otevřít waldorfskou mateřskou školu přineslo své ovoce. Mateřská škola našla své místo působení na Rudolfově a 1. září slavnostně zahájila provoz. Tvoří ji třída patnácti Sluníček s tetou Pavlou Janečkovou a třída patnácti Permoníčků s tetou Adélkou Havlovou. Společně s nimi se o Permoníčky a Sluníčka starám já, teta Anička Veverková, jsem s nimi při spinkání a při odpoledním hraní. Ještě nám vypomáhá teta Jana Erhartová a teta Gábina Jebavá. Svačinky a obědy zajišťuje teta Pavla Otáhelová. O hezké a čisté prostředí se stará teta Eva Jírovcová. Školička je otevřena od půl sedmé do půl páté.

Na děti se mohou rodiče informovat na číslech paní učitelek. U Permoníčků je to Adéla Havlová 776 746

101, u Sluníček je to Pavla Janečková 731 774 886. Obě čísla jsou vyvěšena v šatně na nástěnkách

jednotlivých tříd. Je tam i určen čas, kdy mohou rodiče volat. Ještě pár slov o stravování. Odhlášení jídla musí být den předem do 12 hodin, jinak jídlo propadá. První den nepřítomnosti, když není jídlo odhlášeno, si mohou rodiče oběd vyzvednout v MŠ od 11-11,15 hod. Odhlášení jídla, nepřítomnost i dotazy volejte na číslo 725 523 105 - Anna Veverková, obědy můžete také odhlásit na čísle 607 964 077 - Pavla Ořáhelová. Strava se platí za uplynulý měsíc okolo poloviny

měsíce následujícího. Platí se hotově v MŠ. Upřesnění datumu bude vždy vyvěšeno na nástěnce. Ještě informace ke školnému: školné se platí převodem z účtu na účet uvedený ve smlouvě, variabilní symbol je číslo smlouvy (záhlaví smlouvy).

Přeji dětem, rodičům i nám tetám v naší školce hodně radostných chvil.

Teta Anička

Sluníčka

Tááák a je to tady. Všemi toužebně očekávaný okamžik otevření waldorfské mateřské školky. Všem, kteří přiložili ruce k dílu, patří velké díky. A pokud bych mohla někoho vyzdvihnout, byla by to Eva Jírovcová, jejíž každodenní pracovní nasazení bylo opravdu obdivuhodné. Evi, ještě jednou a myslím, že za všechny, DÍKY.

Ve sluníčkové třídě je 15 dětí. Většina z nich je ve školce poprvé. Jen čtyři dětičky mají za sebou rok školky. Šesti dětem ještě nebyly 3 roky, tak se s nimi vídáme pouze 5 dní v měsíci. Kluci jsou v přesile. Holčiček je jen 5. Všichni si postupně zvykají na nové prostředí, kamarády, dospělé, zvyklosti, rytmus dne... Ranní slzičky jsou už jen ojedinělé.

A jak prožily děti první měsíc ve školce?

Objevovali jsme zrníčka v klásku, zkoušeli je zoubky rozkousat a také umlít na ručním mlýnku. Děti byly v této činnosti neúnavné. Postupně jsme namleli mouku na náš první chléb, který jsme v závěru měsíce upekli. Každé z dětí si mohlo chleběnek odnést domů a rozdělit se s blízkými. Nezapoměli jsme ani na Permoničky a školkový personál. Na švestkovém koláči, který jsme pekli týden poté, si pochutnaly obě třídy. Také makovičky u ročního stolku neunikly pozornosti dětí. Nejprve nám posloužily jako chrastítka, a pak na posyp chleběnků a svačinky. Z včelího vosku jsme modelovali pšeničná zrnka pro kuřátko. Také jeřabinky a podzimní lístky na holou větvičku. V akvarelovém malování si děti užily dva odstíny žluté barvy. Z čerstvých jeřabin a slámy jsme navlékali korálky pro maminky. Kaštanek, špejle a vlna nám posloužily k výrobě pavučinek. Dokonce nás hned druhý den dva pavoučci navštívili. I práce s pilkou při výrobě michaelského meče byla velmi oblíbená.

Po celý měsíc nás provázela pohádka od Františka Hrubína „Kuřátko v obilí“. Prvních 14 dní jsem ji dětem vyprávěla, další týden hrála na vyrobených kulisách a čtvrtý týden si pohádku zahrály děti sami. Z písniček a říkadel nechyběly ty o sedlácích, kovářích a michaelské na dodání odvahy k boji s drakem.

Ani při pobytu venku na zahradě nezahálíme. Společně s Permoníky jsme osázeli val bylinkami. Už se těšíme na voňavé léčivé čajičky. Také bychom rádi, společně s rodiči, připravili záhonek na zeleninu. Zahradu se chystáme osázet rybízky, malinami a ani jahůdky by neměly chybět.

Michaelskou slavnost jsme prožili dopoledne společně s dětmi a některými rodiči na školní zahradě 29.9. Všechny děti v sobě našly dostatek odvahy k tomu, aby prošly zlatou branou a vydaly se na cestu k drakovi. Mohly tak vyzkoušet svůj meč a utkat se s drakem. Odměnou jim byla zlatá čelenka a oříšky od anděla. Děti byly vylupováním oříšků tak zaneprázdněny, že si ani nevšimly, když drak i anděl odlétli. Tak se budeme těšit zase za rok.

Také děkuji všem rodičům, kteří jakkoliv přispěli. Ať už to byla pomoc materiální, fyzická či jiná. Velmi děkuji. Rovněž děkuji za vaši zpětnou vazbu. Dozvídám se tak, co děti oslovilo, co je bavilo... Je to pro mou další práci velmi přínosné. Budu ráda, když i tato spolupráce bude nadále pokračovat.

Narozeninovou slavnost chystáme pro:

Martínka Zmeškala	23.10.	4 roky
Sárinku Lukasovou	4.12.	3 roky

Co nás čeká v dalších měsících:

Pohádka o hruškových povidlech – Divadélko
Marušky Opekarové (říjen)

Rodičovská schůzka - 2.11. v 16:30 hodin

Martinská slavnost – 11.11. v podvečer (17 hodin,
ještě upřesníme)

Rodičovská schůzka – 2.12. v 19:30 hodin

S přáním plodného, barevného podzimu protkaného michaelskou odvahou a vůlí se loučí

teta Pavla

Permoníci

V září se otevřela naše nová školka a v ní třída Permoníků. Přišlo do ní 15 nových dětí. Pro děti nebylo úplně jednoduché opustit maminky, najít nové kamarády a vykročit na neznámou cestu. Postupem času si zvykly na prostředí, kamarády, učitelky a nové rituály. Některé ráno se neobešlo bez slziček, při ranním vítání dne už byla očička suchá a při pohádkách a vyprávěních už se vesele smála. Dohromady jsme dali název naší třídy - Permoníci.

V dopoledních činnostech se seznamujeme s akvarelem - objevujeme odstíny žluté, a se včelím voskem, u kterého trénujeme tolik potřebnou trpělivost a jemnou motoriku. Zatím jsme vyrobili bodlinky ježkovi a podkovičky do kovárny. Třidu jsme si zútulnili závěsem z přírodnin, roční stolek je plný podzimu.

Co jsme dělali v září?

Vydali jsme se cestou plnou písniček, říkadél, prstových her a pohádek (Kolo, kolo mlýnský; Jedna, dvě Honza jde; Pec nám spadla; Běží liška k Táboru; Náš táta šel na houby; Hruška; Na ježka; Už ty pilky dořezaly;).

Na Michaelskou slavnost jsme vyráběli meče z donesených klacků na nadcházející boj s drakem a k tomu nás vedla říkadla a písně (Kovej, kovej kovářičku; Ocel kalí skřítki malí; Tluče skřítek; Já jsem kovářiček; Kdo to ví; Už Michael prochází branou; Slunce je štítem Michaela). Vyprávěli a poslouchali jsme pohádky - O Červené Karkulce a Kuřátko a obilí.

Na zahradě jsme si hráli nebo pracovali - založili jsme bylinkovou stranu kopce, kopali jsme jámu na kompost. Nebyla to práce jednoduchá, protože země je plná kamenů.

Co nás čeká?

Dovytvorit nástěnku s fotkami, oslava narozenin Adámka Kubínů na začátku října, v listopadu Davidka Maršánů a Adámka Nováků, třídní schůzka 2. 11. v 16.30h.

Nyní využíváme štedré nabídky podzimních plodů ke hře, tvoření a k práci s potravinou. Provázet nás budou podzimní písně, říkanky a hry. Společně s láskou a úctou zažijeme mnoho pěkných chvil. Podzim zakončíme Martinskou slavností.

Mé poděkování patří všem rodičům - za hračky, nábytek, výzdobu třídy, ročního stolku, úpravy zahrady, pomoc při Michaelské slavnosti, které jsem se nemohla bohužel zúčastnit, za olejíček, kancelářské potřeby a jiné vybavení, za přinesené dobroty k Slavnostnímu otevření mateřské školy. Také děkuji rodičům za trpělivost a důvěru.

teta Ája

Skřítkci a Broučci

Je tu opět nový školní rok a třídy jsou zase plné Skřítků a Broučků se spoustou zážitků z prázdnin. Obě třídy přivítaly nové kamarády, do 6. třídy přišel Martin Badanovič, Natálka Bžiská, Kubík Čermák, Terežka Hlavicová, Pavlík Kypet, Matyáš Mečíř, Ondra Mojha, Filípek Roudnický, Kačenka Šindelářová a do 5. třídy přišla Linda Janoutová, Žofinka Kerlesová, Matýsek Brtna, Emička Porkristlová a Anežka Pokorná. Určitě společně prožijeme mnoho krásných chvil.

V září také nastoupila nová teta - Radka Mojhová do třídy Skřítků. Nepřišla do neznámého prostředí, do Broučků chodil její syn Štěpán. Milá Radko, jsem ráda, že jsi tu a přeji Ti hodně radosti se Skřítky. - teta Majka

Září jsme prožili převážně ještě venku. S písničkami, říkadly, pohádkami a tanečky jsme se postupně dostávali na pole, statek a ke kováři. Naše oblíbené jsou: Melu, melu pár zrníček, hra Na sedláčka, Na mák, Já jsem kovářiček, Kdo to ví, kdo vyrábí podkovy

a mnoho dalších. Začali jsme malovat se žlutými odstíny a s postupujícím podzimem si přibereme ještě červenou. Noví Broučci a Skřítkci se postupně seznamují s modelováním z včelího vosku. Začátkem října jsme měli malou slavnost prvního pečení chleba. Těsto nám pomáhaly zadělat i některé maminky.

Ve středu 30. 9. na školní zahradu přiletěl obrovský drak, ale děti se nezalekly, udatně prošly cestu k dračí slují a draka zahnaly svým ručně vytvořeným mečem. Anděl je potom odměnil sladkým jablíčkem. Zpívali

jsme Michaelské písně a prožili s rodiči moc hezké odpoledne. Nyní nás čeká období barevného podzimu a v listopadu Martinská slavnost.

Narozeniny slaví:

Skřítci:

Tomáš Kačenka – 23. 10.

Martin Badanovič – 7. 11.

Petra Zákostelecká - 19. 11.

Broučci:

Matěj Brabenec – 19. 9.

Matyáš Brtna – 30. 11.

Žofie Kerlesová – 28. 9.

Hynek Mareš – 26. 9.

Natálie Marková – 9. 10.

Ema Porkristlová – 2. 10.

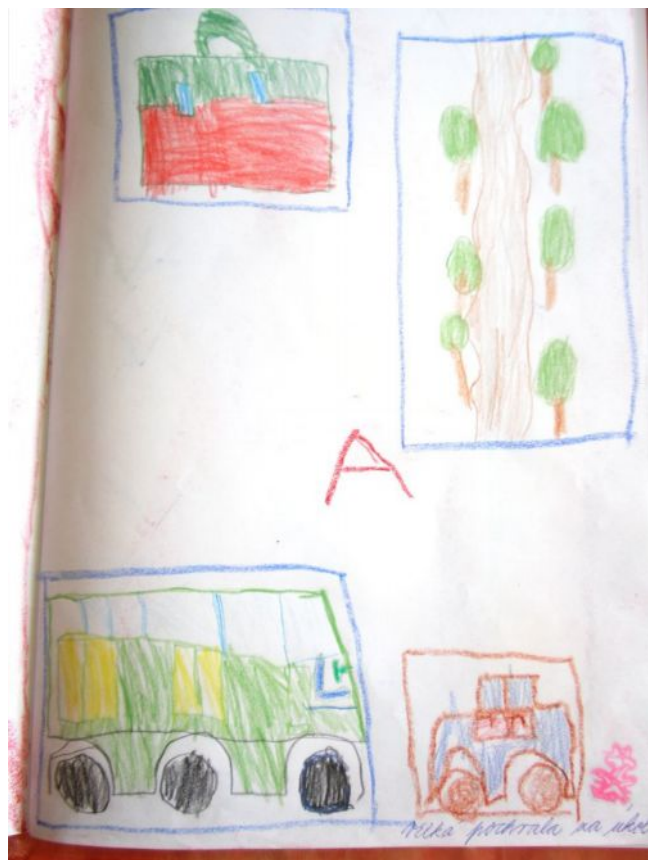
Hodně radosti z krásných barev podzimu přejí

teta Radka a tetka Majka

Zprávičky ze školy

1. třída - PRVNÍ DNY V PRVNÍ TŘÍDĚ

Každému bych přála zažít pohled na deset párů rozzářených očí, které se sešly v lavicích 1. 9. 2009 plny velkého očekávání, nadšení, zvědavosti, ale i nepatrného strachu. Po krásném prvním dni, který děti strávily ve škole společně s rodiči, začala ve středu 2. 9. pro prvňáčky už opravdová škola. Pro děti nebylo vůbec jednoduché seznámit se s novými prostory školy, družiny a jídelny a naučit se chodit po správném schodišti a do správné šatny. Přesto děti brzy všechno bez větších problémů zvládly a staly se velmi samostatné.

První tři týdny probíhala ve třídě epocha kreslení forem. Všichni žáci se s nadšením a velkou chutí vrhli do práce a jejich formy byly velmi vydařené. Děti se seznámily s přímkami a oblouky různých délek a orientací, které psaly nejenom do sešitů, ale také křídou na vlastní tabulky, mokřím štětcem na tabuli a na záda spolužáků. Největší zábavou ale bylo chození mokřima nohama po tabulkách, z kterých jsme poskládaly na zemi jednu velkou tabuli a na ní vyšlapaly velkou mokrou přímkou a oblouk. Děti dostaly své první „skřítčí a vílí“ sešity a seznámily se s prací s voskovými bločky.

Po ukončení epochy kreslení forem se děti dostaly do pohádkového světa písmenek. Skřítkové Artík a Vítek začali děti postupně seznamovat s jednotlivými písmenky. Oba skřítkové zažívají spoustu zajímavých věcí nejenom u nich doma v podzemí, ale hlavně nahoře na zemi, kam se potají vypravili bez dovození krále skřítků Lumíra. Při psaní písmen i malování obrázků jsou děti velmi snaživé a šikovné a práce se jim velmi daří.

A protože je krásný podzim, vyjeli jsme se učit i do přírody. Náš projektový den nesl název „jablíčkový“ a děti se seznámily s procesem výroby moštu. Nejprve jsme si zazpívali písničky a pověděli něco o jablíčkách a pak už jsme se všichni s nadšením vrhli do práce. Jablíčka děti musely umýt, rozdrtit, prolisovat, poté slít šťávu a nakonec přišlo velké ochutnávání.

Stejně tak vydařená byla i michaelská slavnost, která se konala jako každoročně v zámeckém parku na Hluboké. Krásně připravenou trasu, o kterou se postarali rodiče dětí z druhé a první třídy, zvládly

všechny děti statečně a odvážně. Drak byl poražen a jablíčko chutnalo po zásluze sladce.

Na závěr bych chtěla poděkovat všem rodičům prvňáčků za jejich ochotu a pomoc při přípravě naší

nové první třídy, ve které se nám velmi dobře žije a pracuje.

Petra Fuková, třídní učitelka 1. třídy

Co se děje ve 2. třídě?

Pro děti byla největším překvapením proměna, kterou doznala naše třída během prázdnin. A pro všechny společně pak skutečnost, že se k dnešnímu dni rozrostly naše řady o tři děti. Je nás tedy ve třídě 19, z toho 11 chlapců a 8 dívek. Od prvního září přistoupili Martinka Pavlínová a Matouš Kolář, kteří s námi již v červnu prožili společně část pobytu na Šumavě v Nových Hutích. A na počátku října ještě Deniska Čajanová. Myslím, že pro všechny je to bohatství a všichni z toho máme radost.

Výuku v druhé třídě jsme zahájili epochou kreslení forem. Učíme se zrcadlení – symetrii – a zjišťujeme, jaké je to kreslit na velký formát. I to je oproti první třídě novinka. Zaměřujeme se především na plynulost kreslení jedním tahem a na co největší pečlivost. Děti již využívají i větší samostatnosti při konečném estetickém ztvárnění jednotlivých forem. Myslím, že se nám tato epocha velmi vydařila a už se těšíme na další.

Nyní dokončujeme epochu matematiky. Snažíme se oslovovat nejen rozum, ale celého člověka, a tak často využíváme všech našich smyslů a nejrůznějších pohybů našeho těla, které nám pomáhají uvádět počítání do rytmu. To vše přirozeně podporuje u dětí rozvíjení sil paměti. Zopakovali jsme si společně orientaci v číselné řadě od 1 do 100 a s tím související porovnávání čísel. Na jeho základě jsme si vyvodili a zavedli znaménka „je větší“ ($>$) a „je menší“ ($<$) a naučili jsme se je používat. Učíme se rozklad čísel na stovky, desítky a jednotky, čehož využíváme při sčítání a odčítání čísel, prozatím bez přechodu desítky, a pomalu tak rozšiřujeme číselnou řadu od 1 do 1000. Samozřejmě neustále procvičujeme násobkové řady 1, 2, 3, 5 a 10, které později rozšíříme o další.

Až budete číst tyto řádky, budeme již zřejmě zcela ponořeni v epoše českého jazyka, kde nás v letošním roce čeká asi největší kus práce, ale o tom zase někdy příště.

Ve druhé třídě se také začaly vyprávět legendy o svatých. Září jsme využili k vyprávění příběhů o dvou našich světcích, sv. Ludmile a jejím vnukovi sv. Václavovi. Zpočátku se zdálo, jako by děti trošičku postrádaly pohádky, na které si zvykly v první třídě, ale nyní je již zřejmé, že je legendy velmi oslovují.

Pestrý začátek ve 3. třídě

Třetí třída s novou třídní učitelkou Radkou Koniřovou se hned od prvního zářijového týdne pustila do práce. Nálada ve třídě byla utvářena vyprávěním příběhů ze Starého zákona. Stvoření světa bylo prožíváno také akvarelovým malováním jednotlivých dnů. Děti se nadšeně a s velkým úsilím seznamovaly s psacím písmem. V předmětu Kreslení forem ztvárňovaly kruh a jeho proměny.

V nové epoše Ze zrna chléb čekaly děti velmi různorodé zážitky. Ve třídě předváděly s pomocí

Jednu z legend – o sv. Michaelovi – jsme si také jednoduše zdramatizovali. V nejbližší době začneme vyprávět bajky o zvířátkách, které jsou rovněž součástí vyprávěcí látky druhé třídy. Na nich humorně zažijeme nejrůznější lidské vlastnosti či jednostrannosti.

Pomalou měrou vnímáme, jak se dny krátí a blíží se nám další – tentokrát svatomartinská slavnost. Budeme vzpomínat na písničky, které jsme se minulý rok naučili a těšit se na pečení martinských rohlíčků a vyrábění lucerniček.

Na závěr bych se chtěl zmínit ještě o jedné důležité věci, kterou děti v první třídě nezažily. Tou je recitace narozeninových básniček, která probíhá vždy na začátku každého vyučování, poté, co se pozdravíme. Myslím si, že děti vycítily, že básničky byly napsány opravdu pro ně samotné a mnohé z nich je velmi silně vnitřně prožívají.

Děkuji všem rodičům za jejich pomoc a podporu a přeji hezké prožití podzimu.

Radim Jírovec, třídní učitel 2. třídy

Poděkování:

Chtěl bych velmi poděkovat rodičům z 2., ale také z 1. třídy, kteří připravovali svatomichaelskou slavnost či se podíleli na jejím průběhu, jmenovitě paní Suré, Kubatové, Zemanové, Heřmanské, Mojhové, Tupé, Součkové a Treppeschové a dále panu Skopcovi. Díky Vám mohla být uskutečněna opravdu velmi pěkná školní slavnost. Těším se na další spolupráci.

poznámky již zapisovaly psacím písmem a kreslily si obrázky. Také četly příběh Ze zrna chléb. Ale dokázaly, že umějí vzít za práci i přímo na poličku. Ryly, plely, hnojily a 3. 10. rodiče a děti společně slavnostně zaseli pšenici a žito. Část osiva darovala třetákům 4. třída ze své letošní sklizně. Obilí už klíčí, počasí mu přeje a děti své poličko nadšeně pozorují.

Pracovníci třetáci si již také ufilcovali technikou mokrého plstění míčky a nyní háčkují čepice. Zima se blíží!

Cestou odvahy, kterou připravili rodiče, oslavily děti michaelský svátek. I přes počáteční obavy se nakonec všechny vydaly na cestu samy, vyšplhaly po laně na strmý sráz, vymyslely hádanku, trefily se do dračího oka a z nevábných „dračích slin“ vylovily kámen, na který si pak ve škole napsaly hebrejským písmem své jméno.

Říjen se nese ve znamení epochy Českého jazyka. Každý žák si vyrobil svou lodičku z papíru a vyplul na moře, kde navštíví postupně 7 ostrovů. Na každém ostrově žijí lidé, kteří používají jinou řeč. Když se děti všem řečem naučí, mohou přistát u břehů nové, zatím neznámé duhové pevniny a vstoupit do Království českého jazyka. Tak se děti učí vyjmenovaná slova. V říjnu je čeká plavba po třech ostrovech – „B“, „L“

a „M“, pokračovat budou v prosinci a ve druhém pololetí.

Na první měsíční slavnosti předvedli třetáci hru na nové zobcové sopránové flétny, práci s rytmem a společně se čtvrtou třídou si zazpívali kánon.

Za třetí třídou je vidět spousta práce, ale ještě více práce děti, rodiče a paní učitelku čeká. S každou podařenou prací, s každým dnem roste dětská síla zvládnout další těžké úkoly a roste i zvědavost, co přinesou příští dny, a tak se děti ničeho nebojí a doufají, že společně zvládnou i listopadovou matematiku!

Hodně sil všem a velké díky rodičům za příkladnou spolupráci!

Radka Konířová, třídní učitelka 3. třídy

Gina Guffanti

Slunce

*Sluníčko, usměj se maličko,
obilíčko hřej
a s námi do tance se dej.*

Měsíc a hvězdy

*Měsíc a hvězdy nebeské hodiny jsou.
Měsíčku, pěkně sviť,
ať pomůžeš sedlákovi
obilíčko sklídit.*

Laura Galová

Slunce

*Sluníčko, sluníčko
svítí a září,
zrníčku v paprscích
dobře se daří.*

Děšť

*Prší a prší,
deštiček směje se,
zrníčku za deště
moc dobře vede se.*

4. třída aneb „Putujeme na severovýchod...“

Čtvrtá třída se po prázdninách rozrostla o dvě nové žákyně – srdečně mezi sebou vítáme Lucku Tučkovou a Marušku Vlčkovou spolu s jejich rodiči a přejeme jim, aby se jim na naší škole líbilo a dařilo. Čtvrtou třídu navštěvuje tedy 24 žáků – 13 děvčat a 11 chlapců. Nadále jsou vedeni třídní učitelkou Katkou Kozlovou a nově se třídou spolupracuje asistentka pedagoga Petra Hrubá.

Ve 4. třídě vyplývá samo od sebe, že se zvýšené bdělosti nyní už desetiletých dětí vychází vstříc ve vyučování takovými předměty, které podporují schopnost smyslového pozorování a neustále posilují jejich lačnost po učení. Během prázdnin a na začátku školního roku jsme společně pokračovali v aktivitách ze třetí třídy, které nás uvedly do světa práce a řemesel. V sobotu 15. srpna jsme společnými silami sklídili naše uzrálé obilíčko a hned v prvním a druhém školním týdnu jsme se připravovali na dokončení cesty „Od zrna k chlebu“. Ve třídě jsme si vyprávěli o žních,

vyrobili si vlastní cepy a naučili se básničku, abychom s cepy při výmlatu pracovali rytmicky a šetřili tak své síly:

SNOP NA PATŘE
SHOĎ HO BRATŘE
SHOĎ HO DOLŮ
NA STODOLU

Když jsme byli dobře připraveni, s velkým nadšením jsme se těšili na náš celodenní výlet do Štěkře, kam

jsme byli pozváni Karolínkou a Tomášem Janečků v rodinný statek, kde se měl uskutečnit výmlat našeho obilíčka.

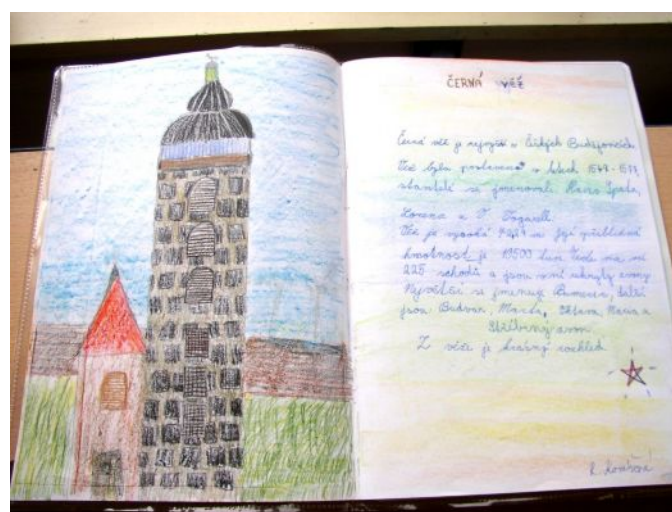
Celá rodina Tomáše a Karolínky nás vřele přijala a připravila vše potřebné k tomu, abychom mohli z klasů vymlít obilná zrnka. Každý si vyzkoušel, kolik síly je zapotřebí při výmlatu, jak důležitý je vítr při oddělování plev od zrna, kolik trpělivosti člověk potřebuje, aby zrnka proměnil na kamenném nebo železném mlýnku v bílou mouku. Ve skupinách jsme si ověřili své vědomosti o obilí a složili básničky o chlebu. Největší odměnou však bylo pečení vlastně vyrobených chlebových placek, které nám pomáhal připravovat pan Kukla a paní Janečková je ochucovala česnekem, sýrem, povidly a cukrem. Domů jsme odjížděli všichni spokojeni a chceme za tento krásný den ještě jednou poděkovat celé Tomášově a Karolínčině rodině. Měli jsme radost z toho, že se nám podařilo semlít mouku, ze které si v brzké době upečeme křupavý a voňavý chléb. Milé třídy, těšte se na ochutnávku!!!

Praktická výuka dřívějšího stupně pak plynule přešla do epochy Vlastivědy. Na epochu vlastivědy můžeme nahlížet jako na duševní proces dýchání, při kterém žáci po překonání krize 9. roku života vnitřně zažívají nový vztah ke světu. Důležitým motivem 4. třídy je „zažívat krásu“ a to nejen ve smyslu estetiky, ale i ve struktuře výuky, při které žáci očekávají prožití poutavých, dobrodružných, zajímavých, citlivých i humorných okamžiků. V této vývojové fázi by se měli žáci seznámit s moudrostí, která je zahalena do šatů „Krásy“, čímž budou motivováni k činnosti a k práci.

Podnikali jsme vycházky do okolí. Při nich jsme pozorovali místa, kde si nebe se zemí podávají ruce, pocitově srovnávali prožití horizontu na širém poli a na stísněném místě v hlubokém a hustém lese. Vyprávěli jsme si o Měsíci, Slunci a vyrobili si jednoduché sluneční hodiny. Zjistili jsme, na jaké světové straně stojí naše tabule, skříň či jakým směrem se díváme z okna. Oblíbenou činností bylo putování po třídě dle daných směrů světových stran, při němž žáci hledali nějakou dobrotu a zároveň se pohybovali jako poutníci, ale např. i jako mraky nebo větry. Zjistili jsme, jakým směrem od školy bydlí nejvíce žáků 4. třídy. Pokud navštívíte naši třídu, můžete bystrým zrakem tuto informaci sami odhalit. Naučili jsme se

orientovat na plánu města, což jsme využili i při naší třídní svatomichaelské slavnosti. Podle plánu školy jsme na jejich pozemcích hledali 8 dobře ukrytých slov. A protože se nikdo neztratil, složili jsme ze slov tuto indicii: Vylezte ve svém okolí do výšky 46 metrů.

Čekal nás odvážný výstup na Černou věž – jednu z dominant města České Budějovice. Při zdolávání 225 schodů paní učitelka vyprávěla o historii této věže: kdo ji postavil, proč se nazývá Černá věž, odkud se dovážel materiál na její stavbu, jak široké jsou zdi věže, kolik Černá věž váží, o kolik centimetrů je nakloněna severozápadním směrem, jakou funkci plnila ve městě, jaké legendy se vypráví o jejím největším zvonu Bumerin a o věžních, kteří zde žili. Příprava na tuto epochu se pro mě stala výjimečným zážitkem. V odborné literatuře jsem našla mnohé zajímavé informace, které žáky oslovily, až se jim z toho tajil dech. K mé velké radosti pak tyto zážitky děti s napětím líčily doma svým rodičům. Velmi se těšíme na jaro, kdy budou pokračovat naše výlety do okolí a společně budeme poznávat zajímavé kouty našeho města.

Naše třída nyní pracuje na modelu města České Budějovice a jeho okolí. Po jeho dokončení by ho ráda vystavila v prostorách školy. Zároveň mají čtvrtáci a jejich rodiče za sebou zkušenost s „Velkým“ domácím úkolem, jehož cílem byl popis cesty do školy. Tyto práce si budete moci také prohlédnout a přečíst.

Na závěr nemohu nepřipomenout událost posledních dnů. S velkou pomocí rodiny Sujových se nám podařilo dokončit lavičky, s jejichž stavbou jsme začali na konci minulého školního roku. Nyní budou sloužit celé naší škole k odpočinku a rozjímání. Touto cestou chci poděkovat za opravdu výjimečný přístup rodiny Sujových za to, že nám darovali stavební materiál a účastnili se spolu s paní Konířovou, Volavkovou, Steerovou, Surou a panem Kastnerem na stavebním dozoru. Děkuji také panu Štrachovi za vypracování plánů a výpomoc při stavbě.

S pozdravem a přáním krásného školního roku 2009/2010

Kateřina Kozlová, třídní učitelka 4. třídy

Perličky ze školy:

Jak se nazývá ten, kdo sklízí obilí:
a: ženáč b: sekáč c: ženština.
(4. třída)

Co je nejdůležitější v každé zahradě?
Přeci zahradník. (6. třída)

Po rozhovoru ve škole o adopci afrického dítěte na dálku:

„Mami, představ si, my budeme identifikovat dítě!“

Začátek vyprávění ze Starého zákona:

„A kdy už budete paní učitelko vyprávět o tom, kdy Bůh stvořil dinosaury?“

6. třída

Dobrý den, jsme šestá třída a na této škole jsme první rok. Tedy abychom byli přesnější, jsme tu teprve téměř dva měsíce. Máme své působiště ve druhém patře na konci chodby hned naproti modré sedmé třídě.

My máme třídu zelenou. A je nás pouze 12 (6 kluků a 6 holek). Už jsme zdárně ukončili dvě epochy - geometrii a botaniku s mineralogií. Dozvěděli jsme se a naučili spoustu nových věcí. Píšeme si poprvé v životě své učebnice, učíme se v epochách, zpíváme, recitujeme, učíme se žonglovat a je toho ještě mnohem více. Také jsme se už dozvěděli moho

informací o tom, jak kdo z nás žije, jaké má zájmy, co koho baví, co koho z nás nebaví atd. I když jsme malá třída, potřebujem ještě čas, abychom všechno dobře poznali. Držte nám palce. (-:

Alexandra Kubáková, třídní učitelka 6. třídy

7. třída

7. třída dostala v letošním roce nového třídního učitele Martina Janošťáka, který do naší školy přišel z příbramské waldorfské školy. Změnili se také asistenti působící v této třídě, nově jsou zde Ludmila Hlináková a Martin Hadrava. Přivítali jsme mezi sebou novou žákyni Elišku. Jsme rádi, že jsme si na sebe všichni rychle zvykli.

Rodiče v přípravném týdnu krásně vyzdobili třídu, za což jim velmi děkujeme.

V září se třída ponořila do českého jazyka a pokusila se proplout úskalími psaní čárek. Šlo doslova o plavbu mezi útesy. Proto máme velkou radost, že mezi nimi nikdo neutonul. Velmi dobře také dopadlo samostatné psaní. V tomto čísle Zvonku Vám přinášíme některé ukázky.

Nyní se věnujeme dějepisu, a to českým dějinám od konce vlády Karla IV. až po třicetiletou válku. Téma husitství a neustálých rozbrojů mezi českými stavy, církví a králem, které vyústily v nejrůznější válečné konflikty, jsou spíše chlapeckou záležitostí, doufám proto, že se dívky budou moci realizovat alespoň v tématech spojených s renesančním uměním a módou.

Do Vánoc nás ještě čekají přírodovědné epochy - matematika (geometrie), fyzika a přírodopis.

Mám radost, že se našli rodiče, kteří chtějí spolu s učiteli připravit pro děti Vánoční hru.

Martin Janošťák, třídní učitel 7. třídy

Mikuláš Veselý – 7. třída

Jmenuji se Antonius Pio. Před pěti lety jsem u strýčka na půdě našel mapu, která byla nesmírně stará. Šel jsem tedy za knihovníkem, aby mi písmo rozluštil. Řekl mi, že toto písmo viděl v lodním deníku kormidelníka, který bydlel v nové čtvrti. Cestou ke kormidelníkovi jsem si zase prohlížel mapu a objevil

jsem na ní náskres ostrova, ke kterému byla připsána zeměpisná šířka a zeměpisná délka. Vedle toho byl náskres truhly s pokladem.

Konečně jsem u kormidelníkova domu. Kormidelník mi řekl, že mapa je napsána starým písmem mořeplavců. V překladu stálo:

*„Chceš-li poklad hledati,
musíš do hlubin země se pohroužiti.
Dvě cesty na výběr máš – první smrt, druhá zlato.
Záleží jen na tobě, jakou cestou se dáš.
Chamtivec kvůli zlatu zajde.
Chytrý a nehamižný člověk zlato najde.“*

V tu chvíli jsem se rozhodl, že ten poklad najdu. Se Samuelem a Damianem jsme se rozhodli uspořádat výpravu. Samuelův strýček byl kormidelník a velký dobrodruh. Okamžitě se k nám přidal a vydal se s námi a ještě pěti námořníky hledat poklad.

Po třiceti dnech plavby jeden námořník zakřičel: „Před námi země!“ Všichni jsme se vyhrnuli na palubu a uviděli ostrov, v jehož středu se tyčila obrovská sopka. Pohled na ostrov nás uchvátil natolik, že jsme si nevšimli podmořských útesů.

Naše loď na jeden z nich narazila a do trupu lodě se udělala tak obrovská díra, že se dostala voda do podpalubí velmi rychle. V poslední chvíli jsme spustili na moře záchranný člun a naskákali do něj.

Vylodili jsme se na ostrově. Našli jsme pramen s vodou a stromy s divokým ovocem. Mapa nám zůstala, a tak jsme se vydali hledat strýčkův ztracený poklad. Šli jsme úzkou zvířecí cestičkou. Večer jsme došli k úpatí sopky a uviděli jsme v dálce jeskyni nebo otvor ve skále.

Brzy ráno jsme vyrazili k otvoru. Objevili jsme dlouhou temnou chodbu. Na jejím začátku jsme našli pochodně a křesadlo. Šli jsme dlouho, chodby se klikatily. Dělalí jsme si značky, abychom nezabloudili. Cítili jsme čím dál větší teplo. Po chvíli chodba ústila do obrovského ozářeného prostoru. Damian řekl: „Tak tohle bude náš poklad.“ Čím víc jsme se blížili k otvoru, tím větší byl žár a teplo. Už jsem to nemohl vydržet a otevřel jsem oči.

Slunce mi pánilo přímo oknem do postele. Byla sobota ráno a já jsem měl pod hlavou knížku Ostrov pokladů.

Kateřina Bambasová – 7. třída

Na ten den Alexis už nikdy nezapomněla. Tehdy jí bylo teprve třináct let, ale i tak se cítila jako dospělá osoba, protože s ní všichni tak jednali.

Měla významnou matku, dělala něco do politiky, co přesně, to Alexis nevěděla, ale ona proto byla významné dítě. Vypadala jako dáblík. Měla jako uhel černé vlasy, které jí poletovaly kolem snědé pleti. Byla docela malá, ale svou výšku vynahrazovala temperamentem. Věčně poskakovala a chvíli neposeděla, takže ani nevynikly výrazné pihy na nose. Už jako maličká byla velice extrovertní dítě a matka si s ní nevěděla rady. Otec od nich odešel, a tak ho Alexis ani nepoznala, a když byla matka pořád v práci, dostala Alexis chůvu.

Byla to elegantní starší dáma, ale hodná a starostlivá. A pak tu byl chůvin manžel. Jmenoval se Harold, byl pekař a jako jediný znal recept na úchvatné smetanové dorty. Nikomu ho nikdy nesvěřil. Dozvěděl se ho od svého otce a ten zase od svého. Recept se předával z generace na generaci.

A Alexis se rozhodla jít v jeho stopách. Protože Harold s Helen (tak se jmenovala chůva) neměli žádné děti, byla si Alexis jistá, že recept předá jí.

Jednou, když Harold přijel navštívit svou ženu, přitočil se k Alexis a zašeptal jí do ucha, aby je nikdo neslyšel: „Počkej na mě v devět před vilou.“ V tu chvíli Alexis věděla, že se děje něco důležitého. Krátce kývla hlavou a šla se připravit.

Deset minut před devátou vyšla před vchodové dveře a hluboce se nadechla. Byl vlhý letní večer a schylovalo se na neděli. „Škoda, že už prázdniny končí,“ povzdechla si a rozhlédla se. Uviděla ho, jak kráčí zahloubán ve svých myšlenkách.

Když došel až k ní, vyzval ji: Pojď, půjdem na malou procházku. Jistě už máš z domova ztuhlé nohy.“ A bloudili spolu ulicemi města.

Nakonec usedli ve vylidněném parku na lavičku. Harold těžce vydechl a najednou vypadal o deset let starší. Na jeho tváři se najednou objevily vrásky a jeho oči jakoby žily sto let. Po chvíli Harold řekl: „Alexis, ty asi tušíš, co ti chci předat. Víím, že chceš být stejně úspěšná pekařka jako já. Chci ti předat recept na mé smetanové dorty,“ řekl a sňal svůj baret, který nosil neustále. Nikdy ho neviděla bez něj.

„Musíš...“ začal a zakuckal se, „najdeš ho...“ Tam skončil.

Po chvíli Alexis zjistila, že jí zemřel v náručí. Pohlédla na baret, vzala ho do ruky a zjistila, že v něm něco susť. Z malé skulinky vytáhla zažloutlý papír, na kterém kudrlinkovitým písmem stálo: **TAJNÝ RECEPT.**

Na ten sobotní večer Alexis opravdu nikdy nezapomněla. Dnes už je jí 45 let a stále pečce úchvatné smetanové pochoutky.

Viktorie Návalová – 7. třída

Ráno je zima,
mráz mi běhá po zádech.
Z pusy jde pára.
Ztrácím se v mlhách,
přemýšlím o problémech.

Topím se v slzách,
v srdci mám žal.
Když sedím v lavici,
nemůžu dál.

Mám plnou palici
tak různých věcí,
sedíme ve škole
jak ptáci v kleci.

Krásně je venku,
slunce tam svítí,
ale už neroste
to letní kvítí.

Úsměv mi mrzne na tváři,
však když se slunce rozzáří,
usměju se zvesela,
ovšem když mi v uších hraje
má oblíbená kapela.

Anna Dominová – 7. třída

Babí léto je jedna z nejkrásnějších chvil roku. Léto v plném proudu je už dávno za námi a příroda se zklidňuje, ale jeho vůně tu stále zůstává s námi. A právě v tuto dobu se zrodí babí léto.

Když vykouknu z okna autobusu, zjišťuji, že je ještě tma, a přece... Zahalené mlhou jak hedvábím vykukuje v dálce slunce. Pomalu barví oblohu zlatou a růžovořialovou barvou. Jen co jsem vystoupila, zahryznul se do mě podzimní mrazík. Když ale vycházím ze školy, nadechnu se a ve vzduchu cítím léto, jablka, listí. Rozhlížím se a vidím poslední letošní květiny, které napínají všechny své síly, aby nám zkrášlily zbytečky tohoto podzimního léta. Zaposloučám se a slyším cvrlikání ptáků, kteří ještě neodletěli na svá zimoviště. Vidím, jak vypadá babí léto. A to je opravdu cenný poznatek.

Eliška Němcová – 7. třída

Babí léto je pro mě tím nejkrásnějším obdobím. Venku se válí bílá hustá mlha a já pomalu našlapuji do studené trávy, která je celá pokrytá krásnými třpytivými diamanty. Je mi docela zima. Okolo mě se tiše rozeznívá pěkná ptačí melodie. Mlha se začíná pomalu zvedat a první paprsek se mi natáhl na záda. Slunce mě už hřeje. Okolo mne už začínají létat první jemné bílé pavučinky. Už je mi horko. Venku svítí jasné slunce... Úžasné... Cítím se krásně. Navečer, když slunce začne zapadat, schoulím se pod peřinu a těším se na další babí den.

Krátké zprávy ze školní družiny

Školní družina dostala v tomto školním roce dvě velké třídy v druhém patře, z nichž jedna je lépe uzpůsobená pro stolní a společenské hry, také pro kreativní činnosti, druhá pro různé pohybové aktivity.

V průběhu září jsme se v družině seznamovali převážně s novými dětmi a s organizací školní družiny. Přivítali jsme také novou paní vychovatelku Lídu Hlinákovou.

Stejně jako v loňském školním roce mají děti možnost od druhého říjnového týdne navštěvovat širokou škálu kroužků, které jim škola nabízí. Jedná se o následující kroužky: francouzština, pěvecký sbor, kytara, dramatický kroužek, šmodrchání (ruční práce všeho druhu), flétna, výtvarné vyrábění, keramika, klavír a sportovně-turistický kroužek.

S dětmi se snažíme chodit co nejvíce ven, abychom jim umožnili pohyb na čerstvém vzduchu a radost z pohybu v přírodě. Měsíc září jsme trávili většinou na školní zahradě, kde jsou v oblibě různé činnosti, z nichž velmi populární je v poslední době diablo, dále relaxování a povídání si na dece a výměna samolepek.

V loňském roce byla naše škola zapojena do projektu RECYKLART, který pořádá českobudějovická společnost Galileo Production. Podstatou celého projektu je snaha využít co nejefektivněji zbytkový materiál z výroby této firmy, která se zabývá reklamní sférou, a kreativně z něj vytvořit umělecké dílo na téma „Setkávání.“

Do tohoto projektu je zapojeno cca 12 škol, které svá díla vystavují po celých Českých Budějovicích v různých veřejných prostorách. Naší škole bylo umožněno vystavovat naše dílo ve vstupní hale do nemocnice, kde se na něj můžete v průběhu měsíce října přijít podívat. V listopadu poputuje toto dílo do Jihočeské galerie.

Tímto bychom chtěli moc poděkovat paní učitelce A. Kubákové a celé 6. třídě za návrh a tvorbu majáku, jež má představovat symbol naděje, a také dětem z družiny, které vytvářely zbytek díla, tedy oči, jejichž pohledy se na tomto majáku „setkávají“. Děkujeme také paní učitelce P. Hrubé za pomoc a spolupráci.

Vychovatelky Magdaléna a Ludmila

**Milí rodiče a přátelé waldorfské pedagogiky,
v tomto školním roce bych Vás v této rubrice ráda seznámila s tématy, které jsou předmětem každodenní práce učitelů ve waldorfských školách i školkách. Jedná se o práci s temperamenty a smysly člověka.**

TEMEPRAMENTY – KAPITOLA I.

V první den (21. srpna 1919) přípravného kurzu pro učitele první waldorfské školy její zakladatel Rudolf Steiner mluvil o způsobu, jak může být vystavěn prospěšný vztah mezi učitelem a žáky. Zmínil zároveň, že jeden z nejdůležitějších úkolů učitelů a vychovatelů je, aby poznali temperamenty svých žáků. Tímto výrokem postavil učení o temperamentech ve své nauce o člověku do nového světla. Srovnáváním s klasickou naukou o temperamentech upozorňuje na originální poznatky antroposoficky zaměřené nauky o člověku a naznačuje z těchto hledisek na základě rozhovorů a cvičení směry, kterými by se měli učitelé a vychovatelé ubírat, aby při výuce byli schopni brát zřetel díky rozmanitým metodám na jednotlivé děti a jejich temperamenty.

A právě na tomto individuálním pohledu na žáka záleží: taková pedagogika, jakou je pedagogika waldorfská, může rozvinout své pro vývoj dítěte podporující síly tehdy, pokud se bude neustále ptát na vztah mezi žákem a učitelem, bude tento vztah vysvětlovat, nově vytvářet, zkrátka bude v této pedagogice živým pojmem.

Jistě jste slyšeli, když se lidově řekne: „Tenhle člověk je vskutku temperamentní!“ a každý ví, co se tím myslí. Určitě jste také někdy slyšeli pravý opak: „To je takový flegmatik!“. První výrok v lidech vyvolává spíše pocit obdivu a uznání, kdežto ten druhý jakoby opovrhoval jedním ze čtyř základních temperamentů a vyjadřoval k němu spíše negativní postoj (ale zcela nepravě, což se dozvíme později). Lidé se navzájem liší nejen obsahem svého duševního života (tj. vnímáním, pamatováním, myšlením, zájmy), ale i formou - reakcemi na podněty. Temperament (lat. přiměřená směs) znamená souhrn charakteristických nebo vrozených rysů osobnosti, které se trvale projevují způsobem reagování, jednání a prožívání. Temperament je spjat se vzrušivostí – tj. mírou odpovědi určitého člověka na různé podněty – a zahrnuje i tendenci měnit nálady. Název vyjadřuje starou představu, že každou osobu lze charakterizovat jako určitou směs čtyř základních tělesných šťáv čili humorů. Temperament tedy určuje dynamiku celého prožívání a chování osobnosti. První, kdo se zabýval čtyřmi základními tělesnými šťávami, byl lékař starověkého Řecka Hippokrates. Tento lékař, pracující dle metod dnešní homeopatie (z řečtiny homoios - stejný, podobný a pathos - nemoc, bolest, vášně) shrnul a zformuloval své poznatky o práci s temperamenty ve známý výrok: „Léčba podobného podobným.“

Představme si nyní živě, jak se čtyři temperamenty – sangvinik, cholerik, flegmatik a melancholik – setkají ve výtahu a zamysleme se nad jejich reakcemi, kdyby se výtah najednou zastavil. Cholerik reaguje pobouřeně, má totiž naplánovaný nějaký termín. „Tahle technika! Musíme něco udělat! Zmáčknu tenhle knoflík! No ano, typické! Vše je rozbité, nic nefunguje! Tak začneme všichni křičet! Křičte, ať nás někdo uslyší!“ Přitom si vnitřně říká, že nechápe ostatní, proč nic nedělají a jsou tak pasivní. Flegmatik se usmívá a pro sebe si myslí. „Tak dnes asi přijdu pozdě do práce .... však se nic neděje, já za to přece nemůžu.“ K ostatním říká: „Zachovejte klid. Někdo už přijde na

to, že jsme uvězněni ve výtahu.“ Rozbalí si v klidu svačinu, je spokojený, že ho nevyrušuje žádný spolupracovník, nejraději by si v kabině sedl a pohověl. Nerušeně se dívá na aktivního cholerika a myslí si: „Bože, ten ale nadělá hluku. Asi je to jeden z těch, co má vždy naspěch.... Stejně jako můj šéf...“ Ještě než se výtah zastavil, stačil se sangvinik se všemi ve výtahu pozdravit. Každého si prohlédl a hned uznal, kdo dobře vypadá a je pěkně oblečený. „No skvělé, výtah se zastavil. To bude legrace, až přijdu pozdě do práce.“ Ptá se ostatních: „Spěcháte? Já ne! Smím se představit? Jmenuji se Novák. Pracuji tady ve čtvrtém patře. Jaká skvělá příležitost, že se můžeme poznat, když výtah nejede.“ Směrem k cholerikovi dodá: „To je úžasné, že se tak staráte. Ale nerozčilujte se, budete mít vrásky.“ Obrátí se opět na všechny: „A tak pěkné počasí, škoda jít do práce, co? Nejraději bych šel hrát tenis. A co vy? Jaké máte koníčky?....“ V rohu stojí melancholik se sklopenou hlavou, v malém prostoru se necítí dobře. Když mluví sangvinik, myslí si pro sebe: „.... Tak takhle bych lidi nikdy neoslovoval, jsou to přece všichni cizí lidé. Bože proč zrovna mě muselo tohle potkat. Co teď...? Už když jsem vstával, měl jsem špatné tušení...! Měl jsem poslechnout svůj vnitřní hlas! Co na to asi řekne můj šéf? Určitě už má obavy, kde jsem! Ví přeci, že jsem tak dochvilný...!“

Touto scénou ze života bych ukončila naše první vyprávění o temperamentech. Ale abyste nezaháleli, můžete si do vydání příštího Zvonku vyzkoušet několik cvičení, které vám pomohou při pozorování kvalit jednotlivých temperamentů. Vyzkoušejte si např. při rodičovských schůzkách role různých temperamentů při hraní následujících scének:

- přišli jste pozdě na třídní schůzku
- v nevhodnou chvíli zazvoní telefon
- jedete s dětmi do školy a uváznete v dopravní zácpě

Pokud si k výše zmíněným situacím troufáte namalovat obrázky, rádi je zveřejníme v příštím Zvonku. Čím aktivněji přistoupíte k těmto cvičením, tím lépe porozumíte jednotlivým kvalitám čtyř temperamentů. Pozorujte v podobných situacích také své děti a zkuste si detailně všimnout jejich projevů. Těším se na Vaše zkušenosti, podněty, zprávy o hereckých výkonech při třídních schůzkách a obrázky.

Kateřina Kozlová

PROČ NEMÁTE DOMA TELEVIZI, NENECHÁVÁTE DĚTI HRÁT POČÍTAČOVÉ HRY A VOLNĚ SURFOVAT NA INTERNETU?

Problematicke médií jsme se v této rubrice věnovaly celý loňský školní rok. Vybraly jsme ji jako téma nadmíru aktuální. Potřeba hovořit o těchto otázkách vzešla mimo jiné také z každodenního kontaktu s dětmi v naší škole. U dětí přetížených médii se častěji projevuje únava, nesoustředěnost, motorický neklid, slabá vůle, neochota účastnit se společné práce, problémy s navazováním a udržováním přátelských vztahů. Navíc učitelé mají o těchto zážitcích poměrně dobrý přehled, protože děti o nich otevřeně mluví. A ty zkušenosti jsou u některých dětí opravdu nepřiměřené.

Nepříznivé působení médií musí učitelé každodenně vyrovnávat ve své práci. Je to velmi náročné a kdo neučil, nedokáže si představit, jak těžké je motivovat k práci dítě unavené a nesoustředěné po dlouhém sledování televize nebo hře na počítači. V tomto čísle Zvonku se chceme ještě naposledy pokusit ukázat, že ve světě médií potřebují naše děti velkou ochranu ze strany dospělých, že neúměrné a nekontrolované vystavení médiím je pro děti škodlivé a někdy i velmi poškozující. Obzvláště to platí pro děti, které na svět přišly už s nějakým handicapem v podobě poruchy chování, učení nebo závažné nemoci. **Otázku tohoto Proč...? jsme položily několika rodinám s dětmi mladšími 10 let, o kterých víme, že vůči médiím zastávají velmi obezřetný postoj. Tady jsou jejich odpovědi.**

„Času stráveného s dětmi si vážím natolik, že v něm televize a počítač nemají místo. Jen by vytěsňovaly prostor pro vzájemné spoluprožívání, sdílení, rozhovory, koníčky, práci, pohyb, přírodu, tvorbu a jinak smysluplně strávený čas. Dalším z důvodů je zdravotní a sociální hledisko, potlačení rozvoje fantazie, řeči atd. Myslím si, že informací o škodlivém vlivu médií na vývoj dítěte je v dnešní době dostatek. Proto je pro mne zarážející, že děti mohou televizi či PC sledovat dokonce ZA ODMĚNU.“

„Televize je velkým lákadlem, ale její sledování by nás strašně zdržovalo od všeho, co považujeme za důležité. Vadí nám, že programy jsou prošpikované reklamou a upoutávkami všeho druhu, které nejsou vůbec vhodné pro děti. Nechceme být konzumenty, ale tvůrci svého času. Někdy si vybereme film na DVD a podíváme se na něj. Televizi děti sledují u babičky a to je ažaž. Počítačové hry by děti určitě lákaly, ale mají bohatou náplň volného času, kamarády a povinnosti. Taky vím, že hraním her se neučí nic víc než hraním her. Internet zatím nepoužívají, protože jako zdroj informací jim zatím stačí škola, knihy a rodiče.“

„Televizi doma nemáme, neměli jsme ji ani předtím, než se narodily děti. Jsme tomu rádi, neboť jedno z našich dětí nesmí ze zdravotních důvodů média

(zvláště počítač a televizi) sledovat. Uvědomujeme si, že máme mnohem více času si popovídat, společně si zahrát nějakou hru, vyprávět si, zajímat se jeden o druhého. Naše děti nikdy neomrzelo vymýšlet společné hry, dokáží se tím zabavit na celé hodiny. Rovněž nás to nutí být aktivnější při trávení volného času. S televizí se děti setkávají u prarodičů a je někdy velmi obtížné vysvětlovat, proč nechceme, aby nějaký pořad sledovaly. Na mladší dceři je zjevné, jak neblahý vliv má na ni televize. Po jejím sledování je vždy protivná, nejméně dvě hodiny ji nic nebaví, působí vyčerpaně a úplně mimo sebe. Počítač doma máme, ale děti ho vnímají jako pracovní nástroj, pokud potřebují vyhledat nějaké informace na internetu, je to vždy s naší pomocí. Musím říci, že je zatím ani nenapadlo, že by si k počítači mohly samy sednout. Zatím jsme nemuseli doma čelit žádnému nátlaku na to, aby se u nás objevila televize či počítačové hry.“

„Televizi doma máme, ale děti se na ni pravidelně nedívají. Je to taky trochu trénink vůle pro nás rodiče nemít televizi puštěnou jako kulisu, ale jen když nás něco zajímá. Mě osobně vadí nejvíc diskutabilní úroveň mnoha pořadů a záludnost reklamy. Rádi se ale díváme společně s dětmi na některé pořady a bavíme se o nich. Pamatuji si, že když děti byly menší a já jsem z nich byla hodně unavená, že jsem jim televizi někdy pustila, aby byl chvilku klid. Naštěstí čím jsou větší, tím více mají zálib a televizi v podstatě ani nevyhledávají. Počítačové hry doma nemáme, protože dáváme přednost skutečnému světu. Chceme, aby naše děti nebyly otupělé a jejich smysly zůstaly čisté, bystré a schopné vnímat, pozorovat a poznávat. Nechceme, aby se nám uzavřely do virtuální reality. Dítě před počítačem na mě působí velmi osamoceně a myslím si, že vůbec netušíme, jakým způsobem se v duších těchto dětí podepíší všechny ty nepřirozené obrazy, zvuky a obsahy, které v nich zažívají. Někdy mám obavu, že děti této generace jsou pokusnými králíky technického pokroku, na kterých se plně projeví a zjistí destruktivní vliv médií pro dětský vývoj. Z mého pohledu je mnohem cennější, když se naučí zabavit samy. S internetem je to u nás tak, že děti ví, že se tam leccos dá najít, zjistit nebo koupit, ale samy na něj přístup nemají. Jednak nechci, aby u něj proflákaly čas, kdy můžou dělat něco zajímavějšího, a pak mám taky obavu z toho, že by se dostaly na stránky s nevhodným obsahem, což se může stát i nechtěně. Jednou jsem místo „centrum.cz“ do adresy omylem vyfukala jedno m navíc a nestačila jsem se divit, kde to najednou jsem.“

„TV je pro mě zabíječ času. Jako členové rodiny se všichni přes den málo vidíme a slyšíme, o to více se těšíme na chvílky, kdy se sejdeme - popovídáme si o tom, co jsme za celý den dělali, co nového se naučili,

co kde zajímavého viděli, probereme naše pocity, bolístky, aj. anebo si spolu něco zahrajeme - prostě spolu fyzicky i duševně jsme. Proto nemáme důvod mít doma dalšího "užírače" našeho společného času. Dnes komunikace mezi členy rodin ubývá, i právě díky médiím. Televizní divák je vlastně pasivním konzumentem, nic netvoří, ničeho se neúčastní, nemyslí, nehýbe se. Do určitého věku děti si myslím,

že TV i PC nepotřebují, přílišným sledováním obrazovek "hloupnou" a ztrácí fantazii. Navíc je dnes v médiích spousta násilí a sexu, v PC hrách virtuálního - děti to nerozlišují, vše prožívají jako realitu. Co to v nich zanechává?"

Jana Gažiová, Kateřina Dvořáková

Užitečné kontakty

ZŠW a MŠ ČB o. p. s. při ZŠ Máj II, M. Chlajna 23, České Budějovice

Milena Vlčková – ředitelka ZŠW a MŠ GSM: 725 071 245
 Tř. učitelé – společně GSM: 725 071 243
 Družina – společně GSM: 725 071 244
 Jídelna – odhlašování obědů tel.: 385 311 066, 385 103 246

WMŠ Rudolfov

Anna Veverková – vedoucí učitelka tel. 725 523 105
 Pavla Janečková – tř. učitelka Sluníček tel.: 731 774 886
 Adéla Havlová – tř. učitelka Permoníků tel.: 776 746 101
 Pavla Ořahelová – výdejna jídla tel.: 607 964 077

Waldorfské třídy při MŠ Nerudova

E. Chlachulová – ředitelka MŠ tel.: 387 426 020 + přepojení na třídy
 Jídelna - odhlašování obědů tel.: 387 424 595
 Radka Mojhová – tř. učitelka Skřítků GSM: 777 671 556
 Marie Fidrová – tř. učitelka Broučků GSM: 777 880 245

Kalendárium

Listopad 2009

DATUM	HODINA	AKCE	MÍSTO
úterý 3.11.2009	8:00	Měsíční slavnost 4., 6., 7. tř. ZŠW	ZŠW MŠ ČB, M. Chlajna 23, Č. Budějovice (areál ZŠ Máj II)
čtvrtek 5.11.2009	19:00	Klaus Pasegad - přednáška	ZŠW MŠ ČB, M. Chlajna 23, Č. Budějovice (areál ZŠ Máj II)
sobota 7.11.2009	8:30 – 11:00	Klaus Pasegad – workshop „Den ve waldorfské mateřské školce“	WMŠ Rudolfov Hornická 40
středa 11.11.2009	16:30	Slavnost Sv. Martina	WMŠ Rudolfov Hornická 40
středa 11.11.2009	18:00	Slavnost Sv. Martina – 1. – 3. tř. ZŠW	Hluboká n/Vlt.

DATUM	HODINA	AKCE	MÍSTO
sobota 21.11.2009		Jarmark v partnerské škole Prien am Chiemsee	Prien am Chiemsee
sobota 28.11.2009	10:00 - 14:00	5. Adventní jarmark	ZŠW MŠ ČB, M. Chlajna 23, Č. Budějovice (areál ZŠ Máj II)
sobota 28.11.2009	13:00	Adventní jarmark	Písek
neděle 29.11.2009	čas upřesněn	Adventní spirála - 1. stupeň	ZŠW MŠ ČB, M. Chlajna 23, Č. Budějovice (areál ZŠ Máj II)
neděle 29.11.2009	čas upřesněn	Adventní spirála WMS Rudolfov	WMŠ Rudolfov Hornická 40

Prosinec 2009

DATUM	HODINA	AKCE	MÍSTO
úterý 1.12.2009	8:00	Měsíční slavnost 1., 2., 3. W	ZŠW MŠ ČB, M. Chlajna 23, Č. Budějovice (areál ZŠ Máj II)
středa 2.12.2009	čas upřesněn	Přednáška PhDr. Anežky Janátové během odpoledne možnost osobních konzultací po předběžné rezervaci na tel. 608 977 014 (M. Kubínová Šebelková), madlenka@atlas.cz	ZŠW MŠ ČB, M. Chlajna 23, Č. Budějovice (areál ZŠ Máj II)
pátek 4. 12.2009		Sv. Mikuláš	ZŠW MŠ ČB, M. Chlajna 23, Č. Budějovice (areál ZŠ Máj II)
pondělí 29.12.2009	čas upřesněn	Vánoční hra	Solnice

Redakce:

Eva Jírovcová (+420 606 286 687)
Petra Klee (+420 774 121 217)
Irena Polívková (+420 604 759 565)

E-mail: zvonek@waldorfcb.cz

Internet: <http://www.waldorfcb.cz>

Ročník 4 (2009), ZÁŘÍ - LISTOPAD

NEPRODEJNÉ

Použité zdroje (pokud není uvedeno jinak):

foto, obrázky – Petra Fuková, Magda Kovářová,
Radka Konířová, Kateřina Kozlová, Pavla Janečková